

ỨNG DỤNG PODCAST TRONG PHÁT TRIỂN HỌC LIỆU SỐ ĐỐI VỚI MÔ HÌNH DẠY HỌC KẾT HỢP CHO SINH VIÊN SƯ PHẠM NGỮ VĂN

Vũ Minh Hiền¹,
Nguyễn Thị Tuyết Anh^{1,2,+},
Lê Hải Anh¹

¹Trường Đại học Giáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội;
²Viện Đảm bảo chất lượng giáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội
+ Tác giả liên hệ • Email: tuyetanhnt@vnu.edu.vn

Article history

Received: 16/01/2024

Accepted: 06/02/2024

Published: 05/3/2024

Keywords

Blended Learning, Digital Learning Resources (DLRs), Podcast, Digital Literacy, Philology Teacher Education

ABSTRACT

The Blended Learning model has emerged as a pivotal trend in higher education in Vietnam, aligning with global advancements. Pedagogical universities, with the unique nature of their pedagogy programs, are well-suited to implement Blended Learning, driving innovation and enhancing pedagogical programs. This initiative aims to prepare a workforce capable of meeting the requirements of the 2018 Literature General Education Curriculum. This paper explores the current situation and demand for developing digital learning resources within the Blended Learning model for students of Philology Teacher Education. It proposes solutions for integrating Podcasts into the development of digital learning resources. By assessing the effectiveness of Podcast applications in this context, the paper advocates for innovative approaches for educators to leverage and advance Podcasts in Literature education, catering to both secondary schools and higher education institutions in Vietnam.

1. Mở đầu

Cùng với xu hướng chung của thế giới, mô hình dạy học kết hợp (DHKH, Blended Learning) đã trở thành xu hướng tất yếu của giáo dục đại học tại Việt Nam, đang trở thành một phương thức đào tạo hiệu quả được nhiều cơ sở giáo dục đại học tại Việt Nam áp dụng nhằm đổi mới và nâng cao chất lượng đào tạo nguồn nhân lực đáp ứng yêu cầu chuyên đổi số. Để tổ chức dạy học theo mô hình DHKH, ngoài việc đảm bảo các yếu tố về nội dung, phương pháp dạy học; kiểm tra, đánh giá; công cụ, công nghệ phục vụ dạy học trực tuyến..., việc khai thác, xây dựng học liệu số (HLS) và hỗ trợ, phát triển năng lực ứng dụng công nghệ trong dạy học cho người dạy và người học có ý nghĩa vô cùng quan trọng và cần thiết. Ngoài khả năng hỗ trợ thực hiện các nhiệm vụ học tập, việc khai thác, sử dụng HLS còn giúp người học phát triển tư duy sáng tạo, năng lực tự học, năng lực giao tiếp và làm việc hiệu quả trong môi trường số. Các loại hình HLS có thể sử dụng trong mô hình DHKH hay dạy học trực tuyến không chỉ giới hạn ở các dạng văn bản, slide, infographic, tệp ghi âm, video hay các đoạn phim tài liệu,... Để học liệu trở nên thú vị, hấp dẫn và thúc đẩy sự tham gia của người học, GV có thể thiết kế và sử dụng kết hợp đa dạng các loại hình học liệu khác với sự hỗ trợ của công nghệ. Đối với môn Ngữ văn, việc phát triển HLS và ứng dụng công nghệ trong dạy học Ngữ văn ở trường phổ thông bắt đầu được GV nghiên cứu và thử nghiệm (Lã Phương Thúy, 2019; Lã Phương Thúy và cộng sự, 2021; Nguyễn Thị Xuân Quỳnh và cộng sự, 2023). Tuy nhiên, vấn đề phát triển HLS đối với mô hình dạy học kết hợp cho sinh viên (SV) Sư phạm Ngữ văn (SPNV) chưa được chú ý thích đáng. Đặc thù của các chương trình đào tạo cử nhân SPNV rất phù hợp để các trường đại học sư phạm triển khai đổi mới hoạt động giảng dạy theo mô hình DHKH, hướng tới phát triển nguồn nhân lực có đủ phẩm chất, năng lực đáp ứng yêu cầu của Chương trình Giáo dục phổ thông môn Ngữ văn 2018 (Bộ GD-ĐT, 2018a). SV SPNV chính là nguồn nhân lực GV Ngữ văn tương lai ở các trường phổ thông trong kỳ vọng cập nhật, hội nhập, nhất là trong bối cảnh Chương trình giáo dục phổ thông 2018 vừa triển khai. Tiếp cận từ đối tượng này, ngành Giáo dục sẽ có ngay sản phẩm đào tạo phù hợp trong bối cảnh mới, đi sâu tận gốc của vấn đề nâng cao chất lượng GV.

Bài báo tập trung nghiên cứu thực trạng và nhu cầu phát triển HLS trong mô hình DHKH cho SV SPNV, từ đó đề xuất giải pháp ứng dụng Podcast trong phát triển và đa dạng hóa loại hình HLS. Trên cơ sở đánh giá hiệu quả của việc thử nghiệm ứng dụng Podcast để phát triển HLS trong mô hình DHKH, bài báo gợi mở cách tiếp cận mới cho GV trong việc sử dụng và phát triển HLS dạng Podcast trong dạy học Ngữ văn ở trường phổ thông và các trường đại học sư phạm tại Việt Nam.

2. Kết quả nghiên cứu

2.1. Khái lược học liệu số và phát triển học liệu số trong mô hình dạy học kết hợp

2.1.1. Học liệu số trong dạy học

Theo Khoản 2, Điều 2, Thông tư số 11/2018/TT-BGDĐT về ban hành tiêu chí để xác định hàng hóa chuyên dùng phục vụ trực tiếp cho giáo dục, học liệu có thể sử dụng dưới dạng truyền thống (tranh ảnh, ảnh dạng thẻ) và học liệu điện tử (Bộ GD-ĐT, 2018b). HLS (hay “học liệu đa phương tiện”, “học liệu điện tử”) là tập hợp các phương tiện điện tử phục vụ dạy và học, bao gồm: giáo trình điện tử, sách giáo khoa điện tử, tài liệu tham khảo điện tử, bài kiểm tra, đánh giá điện tử, bản trình chiếu, băng dữ liệu, các tệp âm thanh, hình ảnh, video, bài giảng điện tử, phần mềm dạy học, thí nghiệm mô phỏng và các học liệu được số hóa khác (Bộ GD-ĐT, 2017).

2.1.2. Mô hình dạy học kết hợp cho sinh viên Sư phạm Ngữ văn

“DHKH” (Blended Learning) được hiểu là mô hình học tập kết hợp mà việc học tập trên lớp và học tập trực tuyến được tiến hành trong sự kết hợp và bổ trợ cho nhau (Graham et al., 2013). Đặc điểm của chương trình đào tạo cử nhân SPNV gồm các học phần thiên về lí thuyết/thực hành/thực tập, thực tế, do đó việc tổ chức dạy học theo mô hình DHKH có thể kết hợp với các hình thức dạy học trải nghiệm, dạy học theo dự án... để mang lại trải nghiệm học tập tốt hơn và hiệu quả hơn cho SV.

2.1.3. Phát triển học liệu số đối với mô hình dạy học kết hợp cho sinh viên Sư phạm Ngữ văn

Sử dụng HLS trong mô hình DHKH là một cách tiếp cận hiệu quả, giúp tối ưu hóa trải nghiệm giảng dạy và học tập. Trong mô hình này, người học có cơ hội tiếp cận kiến thức không chỉ trên lớp mà còn thông qua các học liệu trực tuyến. GV có thể chia sẻ tài liệu, bài giảng, và tạo hoạt động tương tác, tăng tính hấp dẫn của bài giảng. HLS cũng mang lại sự linh hoạt, giúp SV tự nghiên cứu, thực hành và đánh giá theo thời gian và tốc độ cá nhân. Tuy nhiên, để đạt hiệu quả, cần có quy trình khai thác, thiết kế và sử dụng HLS phù hợp. Sự tương tác giữa giảng viên và SV đóng vai trò quan trọng, khi cả hai đều đóng góp tích cực vào quá trình sử dụng HLS trong mô hình DHKH.

2.2. Cơ sở ứng dụng Podcast trong phát triển học liệu số đối với mô hình dạy học kết hợp cho sinh viên Sư phạm Ngữ văn

2.2.1. Khả năng ứng dụng của Podcast trong việc phát triển học liệu số

Theo Wikipedia, Podcast là một chương trình được cung cấp ở định dạng kĩ thuật số để tải xuống qua Internet. Podcast chủ yếu là phương tiện âm thanh, một số chương trình hiện nay cung cấp thêm thành phần video bổ sung. Một chuỗi Podcast thường có một hoặc nhiều người dẫn chương trình định kỳ tham gia vào cuộc thảo luận về một chủ đề cụ thể hoặc sự kiện hiện tại. Podcast thường cung cấp một trang web liên kết với các đường dẫn và ghi chú chương trình, tiểu sử khách mời, bản ghi, tài nguyên bổ sung, bình luận và đôi khi là một diễn đàn cộng đồng dành riêng để thảo luận về nội dung của chương trình.

Hiện nay, trên thế giới, Podcast đã được sử dụng khá phổ biến trong giáo dục. Nhiều tác giả bàn luận về các xu hướng và giải pháp ứng dụng Podcast trong dạy học ở cả bậc phổ thông và đại học, bao gồm các phân tích tổng quan (Campbell, 2005; Hew, 2009; McGarr, 2009; Rajic, 2013), các phân tích về nhân tố ảnh hưởng tới quyết định sử dụng Podcast trong hoạt động học tập của SV đại học (Merhi, 2015). Các nghiên cứu nước ngoài cho thấy việc sử dụng Podcast trong giáo dục đem lại rất nhiều lợi ích đối với GV và HS. Tuy nhiên, ở Việt Nam, Podcast chưa được sử dụng phổ biến trong lĩnh vực giáo dục, đặc biệt là với môn Ngữ văn. Một số nghiên cứu gần đây bắt đầu tìm hiểu về khả năng ứng dụng của Podcast trong dạy học kĩ năng nghe - viết môn Tiếng Anh (Trần Thị Kim Dung, 2017; Nguyễn Thị Nguyệt Minh, 2019). Với mức kinh phí đầu tư thấp, GV có thể tự biên tập, truyền tải nội dung Podcast thông qua các nền tảng trực tuyến phù hợp để đa dạng hóa loại hình học liệu. Bên cạnh đó, HS phổ thông được xem là những “công dân số”, được tiếp cận và thành thạo công nghệ thông tin ngay từ nhỏ... là những yếu tố thuận lợi để ứng dụng và phát triển Podcast trong việc giảng dạy, đặc biệt là với môn Ngữ văn.

2.2.2. Một số ứng dụng Podcast trên điện thoại thông minh

Hiện nay, số lượng các ứng dụng Podcast cho điện thoại thông minh khá phong phú. Mỗi ứng dụng có các ưu và nhược điểm riêng. Tùy theo mục đích thiết kế hoạt động dạy học, sự thân thiện của ứng dụng đối với người dùng, GV có thể lựa chọn ứng dụng phù hợp khi thiết kế HLS như: *Anchor (Spotify for Podcasters)*, *Speaker Studio*, *Podbean*, *GarageBand*...

2.3. Kết quả khảo sát thực trạng nhận thức và nhu cầu phát triển học liệu số trong dạy học Ngữ văn

2.3.1. Thực trạng nhận thức của giáo viên về lợi ích của việc sử dụng mô hình dạy học kết hợp trong dạy học môn Ngữ văn ở trường phổ thông

Để tìm hiểu nhận thức nhận thức của GV về lợi ích của việc sử dụng mô hình DHKH trong dạy học môn Ngữ văn ở trường phổ thông, nhóm nghiên cứu đã tiến hành khảo sát 15 GV Ngữ văn tại Trường THCS và THPT M.V. Lômônôxốp, Trường Liên cấp Newton, Trường Liên cấp Pascal trong thời gian 02 tháng (từ tháng 6/2023 đến tháng 7/2023). Kết quả khảo sát cho thấy có 100% GV đồng thuận về lợi ích của việc sử dụng mô hình DHKH trong dạy học Ngữ văn. Đối với HS, mô hình DHKH giúp người học có thể tự chủ động về không gian học, thời gian học, nội dung học dựa trên năng lực học của người học... Đối với GV, việc áp dụng mô hình DHKH tạo thuận lợi cho GV trong việc phát triển các năng lực nhận thức bậc cao cho người học nhờ tăng cường thời gian tự học tại nhà và gia tăng thời gian trao đổi, thảo luận trên lớp... Đối với cơ sở giáo dục, mô hình DHKH giúp thực hiện các chiến lược về đổi mới mô hình dạy học, nâng cao chất lượng giảng dạy, phát triển năng lực số của GV và HS, đáp ứng yêu cầu chuyển đổi số trong giáo dục.

2.3.2. Thực trạng sử dụng và nhu cầu phát triển học liệu số của giáo viên nhằm đáp ứng yêu cầu đổi mới dạy học môn Ngữ văn ở trường phổ thông

Kết quả khảo sát 15 GV Ngữ văn tại Trường THCS và THPT M.V. Lômônôxốp, Trường Liên cấp Newton, Trường Liên cấp Pascal cũng cho thấy có: 40% GV sử dụng loại hình học liệu Ebooks và HLS được phân phối qua các nền tảng học trực tuyến; 32% GV sử dụng loại hình học liệu tích hợp đa phương tiện (bao gồm âm thanh, hình ảnh và video); 15% GV sử dụng phần mềm và ứng dụng học Ngữ văn trên điện thoại di động và máy tính bảng; 10% GV sử dụng loại hình nhóm học trực tuyến hoặc diễn đàn để trao đổi, thảo luận và chia sẻ kiến thức về Ngữ văn; 3% GV sử dụng tài nguyên trực tuyến như trang web, diễn đàn, blog, video và các tài liệu phân tích văn bản trong dạy học Ngữ văn.

Về nhu cầu phát triển HLS của GV phổ thông: 66% GV cho rằng cần đa dạng hóa các loại hình học liệu khác nhau như văn bản, audio, video, hình ảnh, đồ họa, và ứng dụng tương tác, giúp cho bài giảng trở nên hấp dẫn và dễ tiếp cận hơn. 100% GV cho rằng đặc điểm của HLS cần thúc đẩy sự tương tác và tham gia của HS. HLS nên được thiết kế sao cho HS có thể tương tác trực tiếp với nội dung, thông qua việc đặt câu hỏi, gửi phản hồi, thảo luận trực tuyến, hoặc tham gia vào các hoạt động tương tác như trò chơi và bài tập. 98% GV yêu cầu HLS cần có độ phân cấp và linh hoạt. HLS nên được cung cấp theo nhiều cấp độ thử thách và phù hợp với khả năng học của từng HS, đáp ứng nhu cầu học tập đa dạng của các HS từ trình độ thấp đến cao. 100% GV cho rằng cần sử dụng công nghệ tiên tiến trong HLS. HLS có thể sử dụng công nghệ tiên tiến như trí tuệ nhân tạo, thực tế ảo và thực tế tăng cường để tạo ra trải nghiệm học tập tương tác và hấp dẫn. 100% GV lựa chọn HLS cần phải tích hợp cơ chế phản hồi và đánh giá cho HS, bao gồm hệ thống tự động phản hồi, bài kiểm tra trực tuyến, hoặc khả năng theo dõi tiến trình học tập.

2.3.3. Thực trạng nhận thức và nhu cầu sử dụng và phát triển học liệu số của sinh viên Sư phạm Ngữ văn

Để tìm hiểu nhận thức của SV SPNV về tầm quan trọng của việc phát triển HLS trong việc dạy học Ngữ văn theo mô hình DHKH, tháng 9/2023, nhóm nghiên cứu đã thực hiện khảo sát 50 SV năm thứ tư đang theo học học phần “Tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học Ngữ văn ở trường phổ thông” thuộc chương trình đào tạo Cử nhân SPNV, Trường Đại học Giáo dục, Đại học Quốc gia Hà Nội. Kết quả cho thấy có 94% SV được khảo sát cho rằng việc phát triển HLS trong việc dạy học Ngữ văn theo mô hình DHKH là rất cần thiết và cần thiết; 6% SV cảm thấy không thực sự cần thiết. Đồng thời, kết quả khảo sát còn cho thấy SV SPNV gặp nhiều thách thức trong việc tiếp cận HLS, cụ thể là: HLS trong dạy học Ngữ văn nói chung và dạy học trải nghiệm nói riêng còn rất hạn chế, thông thường chỉ là các video đọc các văn bản, rất ít có những Podcast, Infographic...; SV ít được tiếp cận với những tài liệu chuyên nghiệp, đa phần đều là những tài liệu nhỏ lẻ, mang tính cá nhân, tài liệu tham khảo đơn lẻ của các GV hoặc trên mạng xã hội; thiếu các HLS về kiểm tra, đánh giá trực tuyến, hầu hết các tài liệu kiểm tra, đánh giá rất ít và không khả dụng. Do đó, SV SPNV thể hiện nhu cầu về việc đa dạng hóa HLS, tích hợp hướng dẫn kiểm tra, đánh giá vào HLS.

2.3.4. Thực trạng mức độ sử dụng các ứng dụng Podcast văn học của sinh viên Sư phạm Ngữ văn

Về mức độ thường xuyên trong việc sử dụng phần mềm Podcast: ứng dụng Anchor chiếm đa số trong các ứng dụng thường được SV lựa chọn sử dụng, chiếm 62%; kế tiếp là phần mềm Garageband (40%), đứng thứ ba là phần mềm Speaker Studio (30%), thứ tư là phần mềm Podbean (23%).

2.4. Ứng dụng Podcast trong phát triển học liệu số đối với mô hình dạy học kết hợp cho sinh viên Sư phạm Ngữ văn

2.4.1. Nguyên tắc ứng dụng

Với tư cách là phương tiện sử dụng trong dạy học nói chung, dạy học Ngữ văn nói riêng, việc thiết kế học liệu nói chung và HLS nói riêng trong mô hình DHKH phải dựa trên cơ sở khoa học về phương pháp dạy học nói chung, phương pháp dạy học Ngữ văn nói riêng và yêu cầu thực tiễn về đổi mới phương pháp dạy học Ngữ văn theo hướng ứng dụng công nghệ thông tin vào dạy học. Đối với HLS nói chung và học liệu Podcast nói riêng, khi sử dụng trong tổ chức hoạt động dạy học môn Ngữ văn theo mô hình DHKH cho SV SPNV, giảng viên cần đảm bảo các nguyên tắc sau đây: (1) Thiết kế các hoạt động dạy học phù hợp với năng lực và nhu cầu của người học. Đối với SV, cần đưa ra các nhiệm vụ học tập nhằm phát triển tư duy bậc cao (phân tích, áp dụng, sáng tạo), do đó giảng viên có thể thiết kế các nhiệm vụ học tập theo dự án xây dựng HLS để SV có cơ hội và động lực phát triển năng lực ứng dụng công nghệ trong dạy học; (2) Cung cấp các hướng dẫn và hỗ trợ học tập kịp thời cho người học về công nghệ, kỹ thuật trong quá trình SV thực hiện dự án học tập; (3) Nên vận dụng mô hình DHKH theo hình thức “Lớp học đảo ngược” để giúp tối ưu hóa quy trình tổ chức dạy học theo dự án và giúp SV có thêm nhiều thời gian tự học, tự tìm hiểu về nội dung cũng như thử nghiệm ứng dụng Podcast.

2.4.2. Quy trình thiết kế và tổ chức hoạt động dạy học

Quy trình thiết kế và tổ chức hoạt động dạy học trong mô hình DHKH cho bài học sử dụng Podcast gồm các bước sau: (1) Xác định mục tiêu dạy học của bài học; (2) Xây dựng kế hoạch dạy học chi tiết của bài học (gồm hoạt động dạy, hoạt động học, hình thức tổ chức (trực tiếp/ trực tuyến), các hướng dẫn học tập và yêu cầu đối với người học, các nhiệm vụ học tập, kiểm tra, đánh giá...); (3) Xây dựng kịch bản Podcast và dựng Podcast; (4) Thiết kế các tài liệu hỗ trợ (bài đọc, bài tập, kiểm tra, đánh giá...); (5) Thiết kế tài liệu hướng dẫn HS sử dụng Podcast để học tập; (6) Tổ chức dạy học theo kế hoạch; (7) Thu thập ý kiến phản hồi của người học để cải tiến chất lượng.

2.4.3. Quy trình xây dựng Podcast văn học

Để xây dựng một Podcast văn học, GV có thể áp dụng quy trình sau:

- *Bước 1: Chọn nội dung Podcast.* GV cần chọn nội dung phù hợp với tiến trình dạy học và tầm hiểu biết của HS. Ví dụ: khi dạy học đọc hiểu ca dao cho HS lớp 6, GV có thể chọn những bài ca dao về tình cảm gia đình, tình yêu quê hương, đất nước,... cho HS nghe ở phần khởi động. Đây là những chùm ca dao phù hợp với lứa tuổi và kiến thức đối với HS lớp 6.

- *Bước 2: Chuẩn bị kịch bản Podcast.* Bước này giúp cho GV hình dung được mình muốn nói gì trong Podcast và muốn giúp HS hiểu rõ hơn về nội dung nào của bài học.

- *Bước 3: Lựa chọn ứng dụng Podcast phù hợp.* Tìm hiểu và lựa chọn ứng dụng Podcast phù hợp để chuyển tải nội dung và ý định thiết kế, sử dụng học liệu.

- *Bước 4: Tạo Podcast.* GV sử dụng kịch bản đã chuẩn bị để ghi âm hoặc/và ghi hình Podcast. Lưu ý khi ghi âm GV cần nói chậm, rõ ràng để HS dễ dàng theo dõi. Lựa chọn thiết bị ghi âm, ghi hình đảm bảo chất lượng kỹ thuật.

- *Bước 5: Thêm hiệu ứng âm thanh và hình ảnh.* GV có thể thêm âm thanh nền phù hợp với nội dung của bài dạy hoặc sử dụng hiệu ứng âm thanh để làm cho Podcast thêm sinh động và thú vị. Ví dụ: ở Podcast dạy học đọc hiểu ca dao cho HS lớp 6, GV có thể chèn thêm một số bài hát về tình cảm gia đình như: *Tình cha* (Ngọc Sơn), *Nhật kí của mẹ* (Hiền Thục),... hay một số những bài hát ca ngợi non sông đất nước như: *Việt Nam quê hương tôi* (Quang Linh), *Hà Nội niềm tin và hi vọng* (Trọng Tấn),... Có thể dễ dàng tìm kiếm những tài nguyên này trên Google hay các ứng dụng nghe nhạc như Zingmp3, Spotify, SoundCloud,... Lựa chọn các hình ảnh minh họa có tính thẩm mỹ và phù hợp với chủ đề, nội dung Podcast giúp tăng sự lôi cuốn, hấp dẫn.

- *Bước 6: Xuất bản và chia sẻ.* Khi đã hoàn thành Podcast, GV xuất bản nội dung trên một nền tảng Podcasting, chẳng hạn như Anchor, SoundCloud hoặc YouTube để HS dễ dàng theo dõi và tải về.

2.4.4. Tiêu chí đánh giá chất lượng học liệu Podcast

Để đảm bảo chất lượng học liệu Podcast trong môn Ngữ văn, việc thiết lập tiêu chí đánh giá là rất quan trọng. Dưới đây là một số tiêu chí mà GV có thể sử dụng để đánh giá chất lượng của học liệu Podcast trong môn Ngữ văn:

- *Về nội dung:* (1) Đảm bảo thực hiện mục tiêu bài học (về kiến thức, kỹ năng, thái độ); (2) Phù hợp với nội dung bài học, có cấu trúc nội dung khoa học, lô-gic giúp người nghe theo dõi; (3) Thúc đẩy sự tương tác và tham gia của người học. Nội dung Podcast và cách trình bày kích thích tư duy phân biện, giúp gợi mở suy nghĩ, kích thích sự liên tưởng, suy luận, liên hệ của người nghe, thúc đẩy người học chủ động tham gia vào quá trình nghe, ghi chép, tương tác với nội dung Podcast. Có thể tích hợp các phần tương tác như câu hỏi, bình luận hoặc thảo luận để kích thích sự tương tác giữa GV và HS; (4) Phát huy lợi thế của mô hình DHKH trong kiểm tra, đánh giá, trao đổi, thảo luận ở các

mức độ khác nhau, từ đó hình thành cho HS các kỹ năng tự học, tự nghiên cứu, kỹ năng hợp tác, trao đổi thông tin, vận dụng kiến thức vào thực tiễn, tự đánh giá kết quả học tập.

- Về hình thức: (1) Có chất lượng âm thanh tốt để người nghe có thể dễ dàng hiểu và tập trung vào nội dung; (2) Đảm bảo tính trực quan và hấp dẫn, tạo sự sinh động, hấp dẫn, thu hút sự chú ý của HS, kích thích hứng thú học tập; (3) Dễ tiếp cận và sử dụng. Podcast nên dễ dàng tiếp cận qua nhiều thiết bị và nền tảng khác nhau để hỗ trợ tính linh hoạt trong học tập; (4) Được cập nhật định kỳ và có sự đổi mới để theo kịp với xu hướng và yêu cầu học tập.

2.5. Minh họa ứng dụng Podcast trong thiết kế học liệu cho bài học về dạy học đọc hiểu thể loại ca dao đối với mô hình dạy học kết hợp cho sinh viên Sư phạm Ngữ văn

Trong một chuyên đề học tập thuộc học phần “Tổ chức hoạt động trải nghiệm trong dạy học Ngữ văn ở trường phổ thông” của chương trình đào tạo cử nhân SPNV, Trường Đại học Giáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội, để giúp SV phát triển năng lực khai thác, xây dựng HLS trong dạy học Ngữ văn ở trường phổ thông, giảng viên áp dụng mô hình Lớp học đảo ngược, sử dụng phương pháp dạy học theo dự án và làm việc nhóm, yêu cầu các nhóm SV thực hiện nhiệm vụ học tập: Ứng dụng Podcast trong thiết kế học liệu cho bài học về dạy học đọc hiểu thể loại ca dao (Nguyễn Minh Thuyết và cộng sự, 2021, tr 42).

Tiến trình thực hiện như sau:

- Trước giờ học: Giảng viên sưu tầm và cung cấp cho SV những Podcast liên quan đến ca dao, văn hóa dân gian hoặc nghệ thuật thơ ca truyền thống thông qua các hệ thống học tập trực tuyến LMS (có thể sử dụng ứng dụng Google Classroom, Padlet, Microsoft Sway...), yêu cầu SV nghe trước Podcast ở nhà để bước đầu tìm hiểu về chủ đề này theo các câu hỏi định hướng. SV cũng được khuyến khích sưu tầm, giới thiệu các Podcast liên quan và chia sẻ với bạn học thông qua lớp học phản trực tuyến trên LMS.

- Trong giờ học: Giảng viên cho SV nghe một đoạn Podcast về chủ đề ca dao Việt Nam và tổ chức thảo luận về nội dung của Podcast, về cách các em cảm nhận và hiểu bài ca dao thông qua đoạn Podcast vừa nghe, đồng thời gọi mở các trao đổi, thảo luận về việc ứng dụng Podcast trong việc thiết kế hoạt động trải nghiệm đọc hiểu văn bản cho HS phổ thông. Tiếp theo, giảng viên giao nhiệm vụ học tập theo dự án cho các nhóm SV, hướng dẫn SV về quy trình xây dựng Podcast văn học, quy trình thiết kế và tổ chức hoạt động dạy học trong mô hình DHKH cho bài học sử dụng Podcast ở trường phổ thông. Giảng viên khuyến khích SV nghiên cứu, viết và thực hiện thiết kế một đoạn/ một kênh Podcast về một bài ca dao hoặc một chủ đề về văn hóa dân gian. Các tiêu chí đánh giá kết quả thực hiện dự án được nêu rõ. Thời gian thực hiện dự án là 1 tuần.

- Sau giờ học: Giảng viên giám sát, tư vấn, hỗ trợ các nhóm SV trong quá trình thực hiện dự án (trực tiếp trên giảng đường nếu có yêu cầu và/hoặc qua các kênh thông tin trực tuyến như Zalo). SV được yêu cầu trình bày sản phẩm của nhóm trước lớp trong giờ học trực tiếp trên lớp của buổi học tiếp theo.

Một số sản phẩm học liệu Podcast của SV SPNV Trường Đại học Giáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội thiết kế được trình bày tại mã QR: Podcast 7 ngày về với ca dao và Podcast Yêu thơ - Thơ về mẹ.

Ảnh giao diện sản phẩm Podcast 7 ngày về với ca dao của SV SPNV

Sau khi thực hiện dự án học tập, phần lớn SV cảm thấy hứng thú. SV cho rằng từ trước đến nay, ngoài soạn giáo án ra, họ chưa chú ý và quan tâm nhiều đến việc xây dựng học liệu cho HS. Việc được hướng dẫn xây dựng, thiết kế các loại hình học liệu sẽ giúp đa dạng hóa các loại hình học liệu, tạo hứng thú học tập cho HS. Tuy nhiên, SV cũng đưa ra phản hồi về các khó khăn, trở ngại trong quá trình xây dựng học liệu Podcast như: khó khăn khi ghi âm nội dung Podcast do phải thực hiện nhiều lần để có được một bản thu đạt yêu cầu (27%); khó khăn ở khâu dựng hình đối với những Podcast có video trên YouTube (28%); thiết kế và chỉnh sửa Podcast (22%)... Các kỹ năng SV nhận thấy cần trau dồi để xây dựng HLS hiệu quả gồm: kỹ năng thiết kế và sử dụng công nghệ trong phát triển HLS (100%); kỹ năng giao tiếp, làm việc hợp tác (80%); kỹ năng thuyết trình (60%); kỹ năng đọc diễn cảm (40%).

3. Kết luận

Nghiên cứu về ứng dụng Podcast trong phát triển HLS cho mô hình DHKH cho SV SPNV là một cách tiếp cận mới và phù hợp với bối cảnh đổi mới giáo dục hiện tại. Đối với HS, việc sử dụng Podcast trong hoạt động học tập có sự giám sát và hướng dẫn của GV giúp gia tăng cơ hội lĩnh hội tri thức mới một cách thuận tiện và hiệu quả. Đối với GV phổ thông, thiết kế bài học ứng dụng Podcast trong mô hình DHKH là một giải pháp hữu ích và hiệu quả đối với việc đổi mới phương pháp dạy học, góp phần nâng cao chất lượng dạy học. Đối với SV SPNV, việc khai thác và sáng tạo nội dung HLS dạng Podcast không chỉ giúp SV nâng cao kiến thức Ngữ văn mà còn giúp phát triển các kỹ năng, năng lực nghề nghiệp cần thiết như năng lực số, năng lực sáng tạo, năng lực tự học, năng lực giải quyết vấn đề. Việc ứng dụng Podcast trong phát triển HLS đối với mô hình DHKH có thể đáp ứng đa dạng nhu cầu học tập của SV SPNV, đồng thời thúc đẩy sự đổi mới và hiệu quả trong hoạt động giảng dạy tại các trường đại học sư phạm. Kết quả của nghiên cứu này hi vọng có thể gợi mở các tiếp cận mới cho GV trong việc sử dụng và phát triển HLS dạng Podcast trong dạy học Ngữ văn ở trường phổ thông và ở các cơ sở giáo dục đại học tại Việt Nam.

Lời cảm ơn: Nghiên cứu này được tài trợ từ nguồn kinh phí đề tài nghiên cứu khoa học của người học năm học 2023-2024 của Trường Đại học Giáo dục - Đại học Quốc gia Hà Nội cho đề tài khoa học “Thiết kế và sử dụng podcast trong dạy học trải nghiệm môn Ngữ văn ở trường phổ thông”.

Tác giả Nguyễn Thị Tuyết Anh được tài trợ bởi Chương trình học bổng đào tạo thạc sĩ, tiến sĩ trong nước của Quỹ Đổi mới sáng tạo Vingroup (VINIF), mã số: VINIF.2023.TS.005.

Tài liệu tham khảo

- Bộ GD-ĐT (2017). *Thông tư số 21/2017/TT-BGDĐT ngày 06/9/2017 về việc quy định ứng dụng công nghệ thông tin trong hoạt động bồi dưỡng, tập huấn qua mạng Internet cho giáo viên, nhân viên và cán bộ quản lý giáo dục*.
- Bộ GD-ĐT (2018a). *Chương trình giáo dục phổ thông môn Ngữ văn* (ban hành kèm theo Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018).
- Bộ GD-ĐT (2018b). *Thông tư số 11/2018/TT-BGDĐT ngày 06/4/2018 ban hành Tiêu chí để xác định hàng hóa chuyên dùng phục vụ trực tiếp cho giáo dục*.
- Campbell, G. (2005). *Podcasting in education*. EDUCAUSE, Nov/Dec, 5(2005), 33-44.
- Graham, C. R., Woodfield, W., & Harrison, J. B. (2013). A framework for institutional adoption and implementation of blended learning in higher education. *The Internet and Higher Education*, 18, 414.
- Hew, K. F. (2009). Use of audio Podcast in K-12 and higher education: A review of research topics and methodologies. *Educational Technology Research and Development*, 57, 333-357.
- Lã Phương Thúy (2019). Sử dụng công nghệ trong dạy học Ngữ văn ở trường phổ thông. *Tạp chí Giáo dục*, 458, 32-36.
- Lã Phương Thúy, Nguyễn Quỳnh Mai, Vũ Minh Hiền (2021). Thiết kế và sử dụng Infographic trong dạy học đọc hiểu văn bản thông tin ở trường trung học cơ sở. *Tạp chí Giáo dục*, 505, 18-23.
- McGarr, O. (2009). A review of Podcasting in higher education: Its influence on the traditional lecture. *Australasian Journal of Educational Technology*, 25(3).
- Merhi, M. I. (2015). *Factors influencing higher education students to adopt Podcast: An empirical study*. *Computers & Education*, 83, 32-43.
- Nguyễn Minh Thuyết (tổng chủ biên), Đỗ Ngọc Thống (chủ biên), Lê Huy Bắc, Phạm Thị Thu Hiền, Phạm Thị Thu Hương, Nguyễn Văn Lộc, Trần Nho Thìn (2021). *Ngữ văn 6 (bộ Sách Giáo khoa, tập 1)*. NXB Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh.
- Nguyễn Thị Nguyệt Minh (2019). Ứng dụng Podcast trong việc cải thiện kỹ năng nghe hiểu của sinh viên năm thứ nhất Trường Đại học Điện lực. *Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Vinh*, 48(4B), 83-90.
- Nguyễn Thị Xuân Quỳnh, Trần Thị Hương Giang, Nguyễn Khánh Huyền (2023). Thiết kế nguồn học liệu đa phương tiện trong dạy học viết văn bản thông tin ở môn Ngữ văn cho học sinh phổ thông. *Tạp chí Khoa học, Trường Đại học Vinh*, 52 (3C), 14-26.
- Rajic, S. (2013). Educational use of podcast. In *The Fourth International Conference on e-Learning* (pp. 90-94).
- Trần Thị Kim Dung (2017). Hiệu quả của Podcast và wiki đối với kỹ năng nghe và viết của sinh viên tiếng Anh tại phân hiệu KonTum của Đại học Đà Nẵng. *Tạp chí Khoa học và Công nghệ, Đại học Đà Nẵng*, 02(111), 153-156.